

стиножителъ, е станалъ образецъ, учителъ на останалитѣ трима, които се подвизавали въ съседнитѣ крайща на Рила.

Че само св. Иванъ е живѣлъ прѣзъ Х в., а другитѣ трима сѣверомакедонски пустинници — прѣзъ слѣдния ХІ в., за това ни говорятъ историческитѣ елементи, запазени въ житията на тѣзи светци. Досегашнитѣ посочванья за врѣмето когато са светителствували Якимъ, Гаврилъ и Прохоръ са бивали или погрѣшни или несигурни, пъкъ и Новаковичъ, който най-вече се е спиралъ на питањето, се задоволява съ думитѣ „може бити ХІ века.“ За рѣшението на въпроса че спомогнатъ находещитѣ се у менъ нови прѣписи отъ житията — едното на св. Якима и другото на св. Гаврила, толкозь повече, че вториятъ паметникъ е още непознатъ за науката, необнародванъ. Тѣзи прѣписи ще ни упѣятъ да установимъ и врѣмето, когато са били съставени житията.

Св. *Иванъ Рилски*¹⁾ се родилъ около 876 г. въ село Скрино на Струма и умрѣлъ въ 946 г. Споредъ легендитѣ, запазени и сега между населението на струмския край, както и споредъ познатитѣ шесть животописа на светеца, Иванъ останалъ отрано сиракъ, та билъ принуденъ да се цѣпи пастиръ у едного скринчанина. Легендитѣ разправятъ, че когато пастирчето Иванъ трѣбвало да прѣмине на отвѣдния струмски брѣгъ, мѣталъ доламичката си на водата, качвалъ се отгорѣ и прѣминавалъ водата като по сухо. Уплашенъ отъ тази «дьяволщина», господарьтъ казалъ веднажъ на мом-

¹⁾ Най-старото житие на светеца е написано отъ непознатъ авторъ прѣзъ ХІІ в., главно възъ основа на живи народни прѣдания, и запазено въ прѣписъ съ бѣлгарска редакция отъ ХІV в. То биде обнародвано отъ проф. Милетича (Прилож. на Църковенъ Вѣстникъ за год. 1902, 130—140). Има и два по-нови прѣписи на това безименно житие: единъ отъ 1602 г. въ Рила, а другъ отъ 1756 г. (издаде Гильфердинъ, Сочиненія I, 125—131). Второ, безименно житие е написано отъ срѣдешкия чиновникъ Георги Скилица отъ ХІІ в.; печатано е въ минеитѣ на Макария. Третъ, кратко житие се намира въ Пролога на 20-и окт., съставено прѣзъ ХІІІ в. Четвъртото житие е съставено отъ търновския патриархъ Евтимия (издадено въ Гласник XXII). Петото житие е отъ Димитра Кантакузена отъ ХV в. и шестото отъ Владислава Граматика отъ сѣщия вѣкъ. И двѣтъ тѣзи са вписани въ голѣмия рилски Панегирикъ; второто печатано въ Гласник XXII. Разборъ на житията, безъ прѣписа обнародванъ отъ Милетича, вж. у П. Сырку въ Сборникъ статей по славяновѣдѣнію, Спб. 1883.